

Přístupnost veřejné správy pro občany s omezenou schopností pohybu a orientace

Eva Liberdová

Veřejná správa má vytvářet podmínky, které umožní spotřebu veřejnosprávních činností a služeb i občanům s omezenou schopností pohybu, orientace či jiným handicapem. Bezbariérové užívání je veřejným zájmem. Existují technické požadavky pro bezbariérové užívání. Ty se však nedodržují důsledně nebo jsou bezbariérové úpravy udělány nevhodným způsobem. Článek se zabývá bariérami při přístupu do budov a při samotném pohybu v budovách veřejné správy. Řeší požadavky na pohyb a orientaci.

Úvod

Úlohou veřejné správy je poskytovat služby a činnosti občanům bez rozdílu. Existují technické požadavky pro bezbariérové užívání staveb občanského vybavení veřejností, kam lze řadit i stavby pro veřejnou správu. Problémem je nedůslednost, nedodržování požadavků bezbariérovosti a nevhodná řešení přístupnosti a užívání. Přístupnost veřejné správy je aktuální záležitostí. V současnosti se řeší, jak přiblížit veřejné služby občanovi a jak zajistit jejich maximální dostupnost a kvalitu. Součástí je také dostupnost pro občany s omezenou schopností pohybu a orientace. Vláda prodloužila program na financování přístupnosti v letech 2016–2025. To má význam pro veřejnou správu, která může sama podávat záměry na bezbariérové úpravy budov, ve kterých poskytují služby.

V roce 2015 se stala vizí Smart Administration - veřejná správa v ČR je služba občanovi a veřejné služby jsou služby orientované na občana-klienta. Veřejné služby občanovi mají zajistit maximální dostupnost a kvalitu. Dostupnost znamená také bezbariérové užívání. Bezbariérové užívání je definováno jako veřejný zájem Zákonem č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu. Veřejným zájmem je požadavek, aby „byly odstraněny stavebně bezpečnostní, požární, hygienické, zdravotní nebo provozní závady na stavbě anebo na stavebním pozemku, včetně překážek bezbariérového užívání stavby“.¹ Dostupnost veřejných služeb a veřejné správy zahrnuje přístupnost informací, bezbariérovou dopravu k sídlu veřejné správy, odstranění bariér ve veřejné správě a v právním prostředí. To je označováno jako tzv. governance accessibility. V České republice se tento pojem vysvětluje jako přátelská veřejná správa, která je efektivní a nebyrokratická. Neoznačuje se jím přístupnost pro osoby s postižením. U nás se používá pro přístupnost osobám s postižením spíše pojem bezbariérovost.

Občané s omezenou schopností pohybu a orientace

Veřejná správa je přístupná, když využívání služeb veřejné správy je možné i pro osoby se zdravotním postižením bez zbytečných a neodůvodněných omezení. Otázkou při odstraňování bariér je, zda přizpůsobit prostředí pro specifické potřeby jednotlivce, pro skupinu (průměrné uživatele)

nebo pro nespécifické uživatele, tj. osoby s různými potřebami. Fischer a Meuser² tvrdí, že budovy dosud nejsou přizpůsobeny lidem, nýbrž lidé se musejí přizpůsobovat budovám. Hovoří o stavbách i formách přístupných všem lidem. Bezbariérovost staveb znamená mít přizpůsobené prostředí pro osoby bez ohledu na stáří a tělesnou kondici tak, aby tyto osoby měly samostatně a bez cizí pomoci neomezený přístup do budov. Skiba a Züger³ u budov a služeb považují plánování za základní aspekt ve 21. století, který lze označit univerzálním designem pro všechny. Jedině takový design může odpovídat potřebám lidí s postižením, podporuje ohleduplnost k těmto potřebám, rozpoznává a omezuje bariéry. Ačkoliv bezbariérovost staveb je zaměřena na určité skupiny, jejich řešení a udržitelnost přináší prospěch i všem uživatelům.

Pro přístupnou veřejnou správu byly zavedeny principy. Principy přístupné veřejné správy zahrnují nediskriminující právní prostředí, garanci rovného přístupu, přístupnost informací o veřejné správě a službách, o právech i povinnostech osob a možnost v maximální možné míře využívat služby veřejné správy. Tyto principy dále rozvádí Rada⁴ na základní principy bezbariérové veřejné správy. Těmito principy mají být:

- nediskriminace účastníků procesů veřejné správy kvůli postižení a prevence takové diskriminace,
- odstranění komunikačních bariér mezi úředníky a osobami se zdravotním postižením,
- dostupnost informací o právech a povinnostech, zajištění přístupu k informacím veřejné správy pro uživatele asistivních technologií,
- bezbariérovost budov veřejné správy a odstraňování bariér současných.

Existuje program umožňující omezovat bariéry ve veřejném sektoru. Od roku 2005 Národní rozvojový program mobility pro všechny podporuje komplexní bezbariérové trasy v obcích. Do konce roku 2013 bylo vynaloženo již celkem 538 mil. Kč a program měl skončit v roce 2015, avšak vláda rozhodla o pokračování do roku 2025. Financování zajistí plán na období 2016 až 2025, který naváže na plán podpory z období 2005 až 2015. Hlavním cílem tohoto programu je zajistit svobodný pohyb ve městech a obcích pro všechny skupiny

obyvatelstva. Program poskytuje prostředky na odstraňování bariér v budovách a při vstupu do budov pro ústřední orgány státní správy, pracoviště Úřadu práce ČR, pracoviště České správy sociálního zabezpečení, finanční úřady, budovy radnic, obecní a městské úřady. Zpřístupňování komunikací je zaměřeno také na budování bezbariérových tras i na jejich propojení s jednotlivými úřady a institucemi v obcích a městech. Odstraňování bariér v budovách obecních a městských úřadů je financováno podílově. Vládní plán financování Národního rozvojového programu mobility pro všechny na období 2016–2025⁵ počítá s rozpočtem konkrétního města a rozpočtem Ministerstva pro místní rozvoj. V listopadu 2014 byly schváleny Zásady programu pro poskytování dotací v roce 2015 a Výzva k předkládání žádostí o dotaci. Na počátku roku 2015 byla zveřejněna první výzva k předkládání záměrů pro rok 2016. Ministerstvo pro místní rozvoj vydat 15 miliónů korun v podprogramu Podpora odstraňování bariér v budovách pro realizaci záměrů při odstraňování bariér v budovách městských a obecních úřadů.⁶ Prostředky mají být poskytnuty na odstraňování bariér při vstupu do budov a výstupu z budov, na odstraňování bariér uvnitř budov, na bezbariérové úpravy WC ve veřejných prostorech a na pořízení zdvižných systémů nebo transportních technologií.

Parametry bezbariérovosti v prostředí jsou hodnoty stanovené manipulačními nároky osob s omezenou schopností pohybu a orientace, které jsou v souladu s legislativou.⁷ Vyhláška upravuje minimální požadavky. Podle této vyhlášky musí stavby a rekonstruované veřejné budovy být bez bariér. Přesto je řada budov veřejných služeb nepřístupných a při zpřístupňování budov je zanedbáváno propojování s bezbariérovou pěší trasou. Jednotlivé resorty budou od roku 2016 na odbourávání bariér dávat každoročně deset miliónů korun.⁸

Je potřeba také zmínit, že při přípravě nového Plánu rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na roky 2015 až 2020 byla zmíněna podpora opatření pro uplatnění prostředků automatizovaného rozpoznávání řeči a přepisu mluveného slova do textu pro osoby se sluchovým postižením při komunikaci s veřejnou správou (gestorem je Ministerstvo vnitra)

a splnění je stanoveno do 31. 12. 2018.⁹ Dále je v plánu využít asistivní technologie pro osoby se zdravotním postižením a související služby pro poskytování veřejných služeb (gestorem je Ministerstvo práce a sociálních věcí) s termínem do 31. 12. 2017.¹⁰

Bezbariérovost je chápána jako úpravy umožňující pohyb a manipulaci člověka na vozíku. Avšak bezbariérovost se týká širšího okruhu osob než pouze osob se zdravotním postižením. Jde o lidi s kočárky, cestující se zavazadly, seniory se sníženou pohyblivostí, schopností rychlé reakce a odhadu situace, osoby s dočasným úrazem, lidi malého či velkého věku. Podle Zdařilové¹¹ se jedná o 35 % populace. Pojem přístupné prostředí „navozuje představu vstřícného prostředí pro každého, bez rozdílu věku či zdravotního postižení“¹², aby v něm člověk „mohl fungovat nezávisle a co nejpřirozeněji“.¹³

Takové přístupné prostředí má charakteristické znaky:

- funkčnost a dispoziční řešení pro manipulační nároky,
- přístupnost do budovy a vnějšího prostředí bez cizí pomoci,
- orientaci ve vnějším prostředí a v budově bez cizí pomoci,
- použitelnost vybavení,
- požitek z dobře navrženého přístupného prostředí,
- bezpečnost prostředí,
- ohleduplnost ke specifickým požadavkům pro přístupné prostředí,
- realizovatelnost přístupného prostředí,
- souvztažnost mezi prvky přístupného prostředí - cestou i budovou.

Bezbariérovým užíváním je takové provedení, které zajišťuje přístup, orientaci, samostatný a bezpečný pohyb i využití veřejnosti. Ve Vyhlášce jsou jako osoby s ome-

zenou schopností pohybu nebo orientace vymezeny osoby s pohybovým, zrakovým, sluchovým i mentálním postižením, osoby pokročilého věku, ženy těhotné a osoby s dítětem v kočárku a s dítětem do tří let. Každé omezení má jiné nároky na prostor a orientaci. Základní bariéry přístupného prostředí uvádí obrázek č. 1.

Technické požadavky pro bezbariérové užívání

Konkrétní technický požadavek na úpravu je „limitní hodnota, návrhová metoda, národně stanovené parametry, technické vlastnosti stavebních konstrukcí a technických zařízení“¹⁴, jehož dodržení je splněním požadavků stanovených vyhláškou. Vyhláška nastavuje požadavky na stavby občanského vybavení, mezi kterými vymezuje i stavby veřejné správy.

Bezbariérové úpravy by se měly doplňovat, aby tvořily funkční celek. Má jít o bezbariérovost, která nesplňuje jen požadavky zákona, nýbrž je funkční. Řešení musí umožnit využití bez zvláštních nesnází a cizí pomoci - musí být přístupné, užitečné a využitelné.

Přetrvává však nízká znalost problematiky prostorových a manipulačních nároků i roztržitost bezbariérových řešení. Chybí koncepce bezbariérových tras, jejich provázanost mezi cestou a budovou a dostatek financí pro odstranění stávajících bariér. Nerespektování zásad bezbariérových řešení ohrožuje bezpečnost osob a jejich orientaci. Proto je potřebné sledovat základní oblasti úprav přístupného prostředí:

- dostupnost budovy od zastávky hromadné dopravy (MHD) po komunikaci pro pěší a dostupnost parkovacích ploch,
- vnější i vnitřní vstupní prostory budovy, horizontální pohyb na podlažích, verti-

Tabulka č. 1: Počet vyhrazených stání do počtu 80 míst

2 až 20 stání	1 vyhrazené stání
21 až 40 stání	2 vyhrazená stání
41 až 60 stání	3 vyhrazená stání
61 až 80 stání	4 vyhrazená stání

Pramen: Vyhláška č. 398/2009 Sb., o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb [online]

kální pohyb v budově a dostupnost podlaží,

- hygienické prostory pro veřejnost,
- informační orientační systémy.

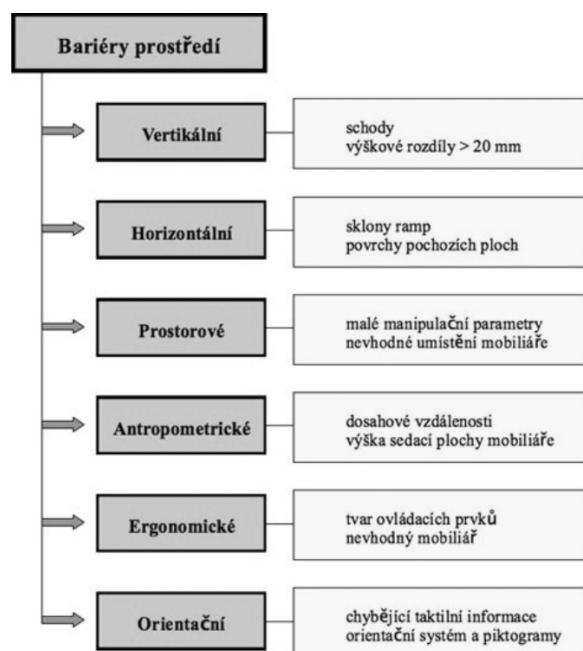
Přístup k budově a parkování

Pochází plochy musí umožnit „samostatný, bezpečný, snadný a plynulý pohyb“¹⁵. Umístění mobiliáře musí respektovat přirozený pohyb chodců. Pro orientaci v prostoru jsou nezbytná orientační místa, která jsou při pohybu na trase „snadno, rychle a zaručeně postižitelná a která se výrazně odlišují od okolí“.¹⁶ Na parkovišti mají být zavedena vyhrazená stání. Jejich počet vychází z jednotlivé parkovací plochy. Počet vyhrazených stání uvádí tabulka č. 1.

Z pohledu bezbariérového užívání se vyskytují na přístupové trase následující bariéry:

- u nástupiště MHD: chybějící vodicí linie, nevhodné umístění přístřešků u vodicí linie, nedotažení signálního pásu k vodicí linii, neprovedení speciálních obrubníků, chybějící informace pro osoby se zrakovým postižením na označnicku zastávky,
- u chodníků: nedodržení maximálních výškových rozdílů, rovného povrchu, nerespektování vodicí linie a její umístění, nezabezpečení překážek při výkopových pracích, umístění mobiliáře v místě vodicí linie, velikost šterbin,¹⁷ kvalita dlažby a sklon komunikace,
- u přechodů: neakceptování rozdílného řešení přechodu a místa pro přecházení, vizuálního a hmatného kontrastu rozměrových a materiálových řešení signálních a varovných pásů, chybějící návaznost signálních pásů na protilehlých chodnících a návaznost na vodicí linie, nedodržení požadavku vodicího pásu přechodu u přechodů v oblouku nebo v šikmém směru, nevhodné umístění sloupků světelné signalizace,
- u mobiliáře: nevhodné umístění na trase vodicí linie, nedodržení průchozího pásu, nedostatečný manipulační prostor, výška osazení, chybějící zarážky pro hůl,
- u cyklostezky a pěši: chybějící vymezení prostoru pro pěší, chybějící hmatové a vizuální prvky na rozhraní pásu pro chodce a cyklisty, špatné řešení přechodu pro chodce přes jízdní pruh pro cyklisty,
- u parkování: nerespektování počtu parkovacích míst na dílčích plochách, neu umístění vyhrazených míst u budovy, nevhodné nebo chybějící vodorovné zna-

Obrázek č. 1: Bariéry přístupného prostředí

Pramen: Zdařilová, Bezbariérová řešení staveb v oboru městské inženýrství [online]

čení vyhrazených míst, chybné umístění parkovacího místa bez přímé návaznosti na vstup do budovy, chybějící bezbariérové nájezdy na chodníky, nedořešené manipulační prostory u podélného stání,¹⁸ chybějící vyhrazená stání,

- u rampy a schodiště: nedodržení sklonu, délky a přímosti rampy, nedodržení maximální výšky schodišťového stupně, sklonu ramene, nevhodně provedená madla a jejich materiál, výška, přesah, chybějící kontrastní značení nástupního a výstupního schodišťového stupně a nezabezpečení nebezpečného prostoru schodiště zábradlím.

Vstup do budovy

Přístup do budovy veřejné správy musí být v úrovni komunikace. Vyhláška požaduje, aby byl přístup do všech prostor pro veřejnost zajištěn „vodorovnými komunikacemi, schodišti a souběžně vedenými bezbariérovými rampami nebo výtahy“.¹⁹ Nelze-li zřídit výtah ani rampu, má být bezbariérové užívání zajištěno u vstupního podlaží a služby veřejné správy poskytované v budově musejí být poskytovány na vstupním podlaží. Má-li budova výtah, přístup je třeba zajistit do všech podlaží pro veřejnost.

U vstupů bývají nejčastějšími nedostatky nezajištění bezbariérového vstupu pro samostatný pohyb, nevyhovující vodorovná manipulační plocha před vstupem a její zastřešení, nevhodné či chybějící kontrastní značení prosklených vstupů, nerespektování minimální šířky hlavního vstupního křídla a osazení madla, osazení ovládacích prvků v nevhodné dosahové vzdálenosti, nevhodný povrch bez úpravy proti skluzu, nedostatečné osvětlení vstupního prostoru,²⁰ úzké nebo příliš těžké vstupní dveře a rampa s nevhodnými parametry.²¹ U změn staveb, kde je užíván jiný než hlavní bariérový vstup, není na vhodném místě u hlavního vstupu umístována informace o tom, kde se nachází bezbariérový náhradní vstup.

Vnitřní prostory, horizontální a vertikální pohyb v budově

Pro horizontální pohyb po budově je důležitá manipulační plocha a průchod dveřním křídlem nebo zúžením. U dveří do místností a výtahů se vizuální kontrasty řeší celkově ve srovnání se stěnou a vybavením dveří, jako jsou kliky a madla. Chodby a komunikační prostory mívají nedostatky v podobě nevytvořené vodící linie od vstupu k informační službě. Nejsou držovány manipulační plochy a šířky chodeb, manipulační plochy před dveřními křídly. Objevuje se nevhodné značení místností na nesprávném místě či nevhodné výškové osazení ovládacích prvků. Chybí kontrastní značení prosklených dveří.

Ve výtahové kabině je potřebné ošetřit správné výškové a polohové umístění ovládacích prvků a vybavení v podobě madla na stěně, sklápěcího sedátka, ovladače nou-

zové signalizace, ovladače dveří i ovladače pro volbu stanice v dosahové výšce. Schodišťové stupně mají definovanou výšku, tvar i sklon schodišťového ramene a mají určen požadavek kontrastního značení stupňů. Přesto se u výtahů, schodišť a ramp také objevují nedostatky. Jde o:

- nevhodný manipulační prostor před vstupem do kabiny výtahu, nerespektování rozměrových parametrů výtahové kabiny, nedostatečné vybavení výtahové kabiny a chybějící vizuální a akustické hlášení stanic,
- nerespektování maximální výšky schodišťového stupně a sklonu ramene, chybějící kontrastní značení stupně nástupního a výstupního schodišťového stupně, nevhodné tvary schodišťových stupňů, nevhodně provedená madla a jejich tvar, výška a přesah,
- špatně osazenou vodící tyč u rampy a nedodržení sklonu a délky rampy.

Hygienické prostory pro veřejnost

Vyhláška povoluje minimální rozměry kabiny WC. Je nutné respektovat správné rozmístění zařizovacích předmětů a otevírání dveří ven a zejména manipulační prostor pro nástup na záchodovou mísu. WC musí být vybaveno signalizací nouzového volání. U bezbariérových WC kabin se objevují nedostatky, jako je nevyhovující velikost WC kabiny, nevhodné osazení zařizovacích předmětů, madel či neexistence nouzového volání.

Informační orientační systém

Orientační systémy v budovách jsou určeny ke snadné navigaci a k získání informací o rozložení kanceláří a měly by proto splňovat nároky přístupnosti. Základní informace pro orientaci veřejnosti musí být vizuální a podle okolností rovněž akustické i hmatné. Vizuální informace mají osvětlené a kontrastní nápisy a symboly. Informační i signalizační prvky musí být vnímatelné. Důležité je tu zorné pole, velikost a vzdálenost písma.

Prostory umožňující indukční poslech mají označení symbolem boltce ucha a přeřezanou diagonálou. O zvláštním bezbariérovém vstupu je důležité informovat na vhodném místě, zároveň se symbolem a přístupovou trasou. Orientační systém i řešení interiéru má být barevné a kontrastní.

Informační grafické zařízení má splňovat tyto podmínky:

- je umístěno pro snadné čtení, je dostatečně velké, osvětlené,
- uspořádání informační tabule je přehledné,
- existují jednotné symboly, barvy, velikost písma, text je barevně kontrastní,
- je možné přenést informace pomocí hmatu.²²

Vysoký stupeň rozlišení detailů u symbolů zdůrazňují Fischer a Meuser²³, a to proto, aby se osoba na základě detailních informací mohla sama rozhodnout, zda je

pro ni budova dostupná nebo představuje bariéru. Tito autoři také uvádějí, že osoby bez postižení, které přijdou do styku s těmito dobře rozlišitelnými a čitelnými symboly, se stávají vnímavějšími k problémům a omezením, kterým čelí osoby se zdravotním postižením. Prostřednictvím detailních popisů se v přístupnosti prostředí snadněji projeví slabiny, které mohou být rychle lokalizovány a vyřešeny.

Studie bezbariérovosti

Ve své studii jsem jako metodu výzkumu zvolila standardizované pozorování v terénu a srovnávací analýzu získaných údajů s kritérii ve Vyhlášce č. 398/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby občanské vybavenosti. Studie je zaměřena na popis dostupnosti. Zásadní zjištěné skutečnosti o přístupnosti z provedené studie jsou popsány v tabulce č. 2.

Diskuse

Přístupnost budov veřejné správy je aktuálním tématem dnešní doby a řeší ho i ministerstva, která v rozpočtových kapitolách soustřeďují prostředky pro financování bezbariérových úprav u agend, které spadají do jejich působnosti.

Je sice na pohled vidět, že budovy veřejné správy mají nainstalované rampy či plošiny, avšak tato přístupnost je pouze zdánlivá a řešením vlastně není. Nejpalčivějším problémem je totiž udržitelnost bezbariérových řešení, zejména při překonávání výškových rozdílů (sjízdnost plošiny, neuklizené schody u zábradlí, již nefunkční zvonek apod.). Nebývá prováděna trvalá údržba a řešení bezbariérovosti je omezeno pouze na občany s omezenou schopností pohybu. WC pro veřejnost bývá přístupné, bezbariérové veřejné WC je však uzamčené. Nejčastějším argumentem pro uzamykání, se kterým jsem se při mapování setkávala, byl argument, že se na něm zdržují rizikové skupiny občanů. Tato argumentace podle mého názoru nemůže bránit volnému přístupu k bezbariérovému veřejnému WC, pokud ostatní veřejné WC kabiny jsou přístupné a neuzamčené. Tato argumentace totiž vede k nepřímé diskriminaci založené na „praxi“.

Zajištění přístupnosti je stále něčím zvláštním, nikoliv samozřejmým. Lze to dokumentovat na příkladu, kdy byl po přestěhování odboru sociálních věcí do jiné budovy vytvořen přístup do oné budovy pomocí schodišťové plošiny. Při šetření v terénu jsem zjistila, že již nebyl domyšlen přístup přes 3 schody uvnitř oné budovy k samotnému výtahu. Nedostatkem je nahodilost řešení, nepromyšlenost, neznalost předepsaných parametrů i nedotažení bezbariérových úprav. Hmatné úpravy se nedělají vůbec a pokud ano, omezuje se pouze na popis ovládacích tlačítek výtahu v nepředepsané variantě. Na informačních orientačních tabulích nejsou vy-

Tabulka č. 2: Odlíšnosti prvků od parametrů Vyhlášky č. 398/2009 Sb.

Prvek	Parametr ve vyhlášce	Skutečnost
Výškové rozdíly pochozích ploch	Max. 20 mm Povrch rovný, pevný, protiskluzový	30 mm práh - magistrát 25 mm práh - z vnitřní strany vstupu magistrát, 35 mm práh u WC - magistrát 40 mm práh kanceláří + smekající se rohože, schody - FÚ Kluzký vestibul - ÚP Kluzká rampa - magistrát Schody směrem k výtahu - magistrát Neřešené výškové rozdíly - ÚP
Rošt	Mezery max. 15 mm ve směru chůze	26 mm rošt - ÚP 20 mm rošt - magistrát 40 mm rošt - OSSZ
Ovládací prvky - dosahová vzdálenost	Výška 600 mm - 1200 mm nad podlahou	1460 mm - ovládací panel výtahu 1260 mm - zvonek u dveří - ÚP 1350 mm - zvonek - magistrát 1510 mm - zvonek - magistrát 1480 mm - zvonek na patře - magistrát
Vodící linie přirozená	Přerušení linie pouze na vzdálenost 8 m, jinak doplněná umělou vodící linií	nejsou
Vodící linie umělá	Odbočení - přerušit linii hladkou plochou odpovídající šířce vodící linie Oboustranně 800 mm od osy linie nesmí být překážky	Vodící linie nemá vyznačenou hladkou plochu signalizující změnu směru Signální pás nesprávně nahrazuje vodící linii
Signální pás	Při spojení tras nutné přerušení v délce 800 mm - 1000 mm (odpovídá šířce pásu) 800 mm od okraje pásu musí být prostor pro pohyb	Spojení signálních pásů není přerušeno, u zastávky MHD není vyznačen signální pás, který navádí na přechod Na cestě není vyznačen signální pás navádějící na přechod
Vodící pás přechodu přecházení delší než 8 m	Šířka 550 mm Pásky 2 x 3 nebo 2 x 2 Návaznost na signální pás	Přechody delší než 8 m nejsou vybaveny vodícím pásem přechodu
Varovný pás	Ohraničující nebezpečné místo - rozhraní chodníku a vozovky, snížený obrubník, vstup na přechod, okraj pěší zóny Vnímatelný nášlapem a holí	Mezi chodníkem a vozovkou v místě sníženého obrubníku není vyznačen varovný pás, který by byl vnímatelný nášlapem a holí
Hmatný pás	Ohraničující rozhraní mezi chodníkem a cyklostezkou Vnímatelný nášlapem a holí	Není vyznačen hmatný pás rozhraní s cyklostezkou U zastávky MHD nepřipustné navádění na hmatný pás vedle cyklostezky
Průchozí prostor	Dodržet vodící linie a šířku podél 1500 mm (lze snížit na 900 mm) Neumísťovat překážky Umístit ve výšce 100 mm - 250 mm nad pochozí plochou pevnou zarážku pro hůl (spodní tyč zábradlí, podstavec), ve výšce 1100 mm pevnou ochranu (zábradlí, oplocení) - totéž pro konstrukce nesahající k zemi, výkopy	Překážky v průchozím prostoru: poutače, lavičky, lampy, schody, keře, odpadkové koše, stojany na kola s koly, výkop - vykrojený chodník bez zábrany
Vizuální kontrast	Celoskleněných ploch, nástupního a výstupního schodišť, ramene, dveří výtahu, dveří do místnosti, zařizovacích předmětů (umyvadla, záchodové mísy, ovládací prvky), madel, klik vůči okolí Umístění nápisů a osvětlení	Kontrast nástupního a výstupního schodišťového ramene nedostatečný, v šedém pozadí je umístěné bílé písmo orientačních cedulí - magistrát Nekontrastní bílé značení nástupního a výstupního schodišťového ramene v šedobílé dlažbě - magistrát Není kontrast schodů, tmavé cedule, tmavé označení budovy - magistrát Žluté písmo ve žluté fasádě označující budovu - magistrát Orientační naváděcí cedulka na rohu ÚP - malá Zařizovací předměty WC jsou bílé, pozadí je bílé Schody bez značení - FÚ, vstup - magistrát
Vstupní dveře	Šířka vstupu 1250 mm Hlavní křídlo 900 mm Výška kliky 1100 mm	Šířka křídla vstupních dveří 700 mm - FÚ Výška kliky 1500 mm - magistrát Místo kliky úchytky - FÚ
Otvírávací dveřní křídla	Vodorovné madlo ve výšce 800 mm - 900 mm přes celou šířku	Nevhodné madlo - magistrát Chybějící madlo - magistrát
Zvonek	Horní hrana - 1200 mm	Nedostupný přes schody - FÚ 1350 mm vysoko - magistrát
Prosklené dveře	Kontrastní značení pruhem šířky 50 mm nebo pruhem značek průměru 50 mm a 150 mm od sebe ve výšce 800 mm - 1000 mm a 1400 mm - 1600 mm	Chybí dvojí kontrast proti pozadí - pruhy ze značek - nebo chybí druhý pruh či je pruh nekонтрастní šedý a bílý
Vstupy do jízdní dráhy plošiny	Pevná zábrana - sokl, spodní tyč zábradlí, podstavec, tyč zábradlí, oplocení	Chybí zábrana vstupu do plošiny - magistrát

Prvek	Parametr ve vyhlášce	Skutečnost
Schodišřové stupně	Stejný počet, min. 3 a max. 16 Výška max. 160 mm Kontrast nástupního a výstupního stupně každého ramene Sklon schodišřte max. 28°	Počet 4 x 4 x 3 schodů, vnitřní schodišřte má nektrastní značení stupně bílým kolečkem vůči šedo-bílé dlažbě - magistrát Výška venkovního schodu až 180 mm, vnitřní schodišřte 8 x 8 x 10 schodů ramene - FÚ Sklon schodů 36°, výška 180 mm - magistrát Výška stupně 170 mm - magistrát 31° sklon, 200 mm výška + vnitřní schodišřte 33° sklon, výška 180 mm schodu - ÚP
Madla	Po obou stranách Výška 900 mm Přesah 150 mm prvního i posledního stupně Od konstrukce odsazená o 60 mm	Zábradlí začíná v půli schodišřte, u vnitřního schodišřte výška 1080 mm - magistrát Zábradlí vysoké 1030 mm - FÚ Venkovní schody bez zábradlí - magistrát Výška 1070 mm - magistrát Výška 970 mm - OSSZ Výška 940 mm - ÚP Výška 1030 mm - magistrát Výška 980 mm - ÚP
Vybavení klece výtahu	Sklopné sedátko v dosahu ovladačů	Bez sedátka - magistrát Sklopné sedátko hladké a klouže, nakloněné k zemi - magistrát Sklopné sedátko - po sklopení mírně nakloněné k podlaze - magistrát
Ovladače tlačítek ve výtahu	Braillov znak vpravo od ovladače	Postrádají Braillov znak - magistrát Braillovo písmo se nachází přímo v tlačítku - magistrát Pod číslicemi - budova OSSZ Pod číslicemi + výška horního tlačítka 1460 mm - ÚP
Optická signalizace směru	Doplnění hlasovou frází	Hlasová fráze hlášení pater - má pouze budova OSSZ
Rozměry rampy	Šířka 1500 mm Při délce nad 9 m a kruhová či zakřivená rampa - vybavení podestou	Zakřivená rampa bez podesty - magistrát Šířka 1400 mm - magistrát Šířka 1140 mm - budova OSSZ (zúžení madly)
Sklon rampy	Podélný - max. 6,25 % Příčný - max. 1 %	Sklon 17 % a v rampě umístěná plošina - magistrát Sklon částí rampy mezi podestami - 7,8 %, 9,3 % a 8,5 % - budova OSSZ
Madla rampy	Po obou stranách ve výšce 900 mm, přesah o 150 mm	Přesah madel u ramp není
Zdvihací plošina	1500 mm x 1500 mm, resp. šířka 1200 mm, hloubka 1500 mm u čelního nájezdu, u přímého nájezdu 800 mm šířka, hloubka 1200 mm	Nefunkční - magistrát Na klíč + 1250 mm x 900 mm - magistrát Funkční 900 mm x 1000 mm - ÚP
Dveře WC	Vodorovné madlo z vnitřní strany - výška 800-900 mm Ve výšce 200 mm nad klikou štítek s hmatným orientačním znakem a nápisem v Braillově písmu	Vodorovné madlo ve výšce 1080 mm - budova ÚP Madlo na vnější straně dveří - magistrát Štítek - neumístěn na žádných dveřích
Manipulační prostor	Průměr 1500 mm Proti dveřím Nesmí být zúžen	Zúžení prostor pro přístup na mísu z boku 1000 mm - budova ÚP 970 mm, 800 mm - magistrát
Vybavení kabiny WC	Záchodová místa Umyvadlo Háček na oděv Odpadkový koš	Písoár navíc, 1340 mm zúžení - magistrát Háček na oděv - chybí na každém WC
Záchodová mísa	Odsazení v osové vzdálenosti 450 mm od boční stěny Vzdálenost čela mísy a zadní stěny 700 mm Horní hrana sedátka mísy - výška 460 mm	Ne vždy dodrženo, např. WC mísa je umístěná 520 mm vysoko - magistrát
Signalizace nouzového volání	Výška 600 mm - 1200 mm nad podlahou a 150 mm v dosahu z podlahy	Chybí na každém bezbariérovém WC
Splachovadlo	Na straně přístupu na mísu v dosahu osoby sedící na míse	Na šetřených WC splachovadlo umístěno za zády Nejvýše 1200 mm nad podlahou
Umyvadlo	Stojánková páková baterie Podjezd Horní hrana - výška 800 mm Svislé madlo vedle umyvadla délky 500 mm	Umyvadlo je bez postranního svislého madla - budova ÚP, magistrát Vodorovné madlo místo svislého - magistrát
Madla po stranách záchodové mísy	Ve vzdálenosti 600 mm od sebe Výška madel 800 mm Na straně přístupu sklopné - přesah čela mísy o 100 mm U zdi pevné - přesah čela mísy o 200 mm	Sklopné madlo se viklá Sklopné madlo se sklápí obtížně Pevné madlo nemá požadovaný přesah 200 mm

Pramen: První dva sloupce: Vyhláška č. 398/2009 Sb., o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb [online], třetí sloupec: vlastní výzkum a zpracování

značeny důležité informace pro osoby s omezením pohybu a orientace.

Pokud jde o horizontální pohyb, užívání vstupu podlaží není zcela bezbariérové. Kontrast prosklených dveří je řešen pouze jedním pruhem značek, zpravidla šedé barvy, který proti sklu není dostatečně kontrastní. WC ani v jednom případě není hmatově označené, není vybaveno háčkem na oděv, chybí v něm předepsaná signalizace nouzového volání a splachovací je umístěno za zády a nikoliv z boku. Pevné madlo nemá požadovaný přesah a je omezována manipulační plocha potřebná k nástupu na mísu. Jako bezbariérové je symbolem vozíku označeno WC i takové, které má vysoký práh.

Na webových stránkách se vyskytují neaktuální informace o bezbariérovosti (je uvedena plošina, přestože přístup je bariérový), dochází-li ke změnám a přesunům agendy do jiné budovy. Na webových stránkách úřadu se nenacházejí informace o podlaží, na kterém se ta která agenda vyřizuje. Informace, které lze získat vizuální cestou při fyzické návštěvě úřadu, není dostupná dálkovým přístupem prostřednictvím webových stránek, což by mohlo orientaci usnadnit.

Je nutné řešit horizontální přístupnost - odstranění prahů, vizuální kontrast schodů i dveří, funkčnost a označení zvonků, dbát na sjízdnost plošiny, dbát na předepsané parametry madel a na vybavení volně přístupných bezbariérových WC i na doplnění informačního orientačního systému o informace, které usnadní pohyb a orientaci.

Závěr

Přestože jsem zmínila nejdůležitější aspekty, které jsou pro přístupnost klíčové, není tato problematika zcela vyčerpána. Odstranění nahodilosti bezbariérových řešení je zásadní úkol každého plánování bezbariérových úprav a ten se netýká pouze budov veřejné správy, ale i dalších služeb pro veřejnost. Zásadní je navrhování bezbariérových úprav řešit školenými projektanty, kteří mají povědomí, jak mají být kritéria bezbariérovosti naplněna. Směrem, kterým by se měla zaměřit pozornost, je i přístupnost veřejné správy pro osoby se sluchovým postižením, které dnes podle legislativy mají právo na vyřizování úředních záležitostí v jimi zvoleném komunikačním systému, což dosud není ve veřejné správě naplňováno. Do dosavadní praxe ve veřejné správě je potřeba začít prosazovat přepis mluvené řeči jako další oblast přístupnosti veřejné správy, která dosud není dostatečně řešena.

- 1 Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, par. 132, odst. 3, písm. e) [online]. Portál veřejné správy - 2015 © Ministerstvo vnitra [cit. 2015-01-20]. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=62549&name=-C3-BAzemn-C3-ADm-20pl-C3-A1nov-C3-A1n-C3-AD&rpp=15#local-content>
- 2 FISCHER, Joachim a Philipp MEUSER, eds. *Barrierefreie Architektur: Alten- und behindertengerechtes Planen und Bauen im 21. Jahrhundert*. Berlin: Dom Publishers, 2009.

- 3 SKIBA, Isabella a Rahel ZÜGER. *Basics barrier-free planning*. Basel: Birkhäuser, 2009.
- 4 RADA, Michal. *Governance accessibility - přístupná veřejná správa a veřejné služby* [online]. Příspěvek do sborníku konference INSPO 2014 - Helpnet [cit. 2015-01-25]. Dostupné z: http://www.helpnet.cz/sites/default/files/soubory/down_101453-44033.pdf
- 5 *Vládní plán financování Národního rozvojového programu mobility pro všechny na období 2016–2025* [online]. Vláda ČR 2009–2014 [cit. 2015-01-28]. Dostupné z: www.vlada.cz/assets/ppov/vvzpo/program-mobility/Vladni-plan-financovani-NRPM.doc
- 6 *MMR otevřelo výzvu na bezbariérové úpravy budov* [online]. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR [cit. 2015-01-27]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/cs/Ministerstvo/Ministerstvo/Pro-media/Tiskove-zpravy/2014/MMR-otevrela-vyzvu-na-bezbarierove-upravy-budov>
- 7 ZDARILOVÁ, Renata. *Navrhování a provádění staveb: Bezbariérové užívání staveb, základní principy přístupnosti*. Praha: ČKAIT, 2007.
- 8 *Stát dal na odstranění bariér za devět let 538 mil Kč* [online]. 2015 invArena [cit. 2015-01-25]. Dostupné z: <http://www.invarena.cz/?p=18732>
- 9 RADA, Michal. *Nové znění kapitoly 8 do Národního plánu OZP 2015–2020* [online]. Přístupnost informací ve veřejné správě [cit. 2015-01-25]. Dostupné z: <http://webdocuments.site44.com/ga-kapitola-npozp2015/>
- 10 RADA, Michal. *Nové znění kapitoly 8 do Národního plánu OZP 2015–2020* [online]. Přístupnost informací ve veřejné správě [cit. 2015-01-25]. Dostupné z: <http://webdocuments.site44.com/ga-kapitola-npozp2015/>
- 11 ZDARILOVÁ, Renata. *Bezbariérové užívání staveb: základní principy přístupnosti v městském inženýrství*. Ostrava: VŠB - Technická univerzita Ostrava, 2012, s. 4.
- 12 ZDARILOVÁ, Renata. *Bezbariérové užívání staveb: základní principy přístupnosti v městském inženýrství*. Ostrava: VŠB - Technická univerzita Ostrava, 2012, s. 5.
- 13 ZDARILOVÁ, Renata. *Navrhování a provádění staveb: Bezbariérové užívání staveb, základní principy přístupnosti*. Praha: ČKAIT, 2007, s. 8.
- 14 *Vyhláška č. 398/2009 Sb., o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb, § 3* [online]. Portál veřejné správy - 2015 © Ministerstvo vnitra [cit. 2015-01-20]. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&nr=398-2F2009&rpp=15#seznam>
- 15 *Vyhláška č. 398/2009 Sb., o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb, § 4* [online]. Portál veřejné správy - 2015 © Ministerstvo vnitra [cit. 2015-01-20]. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&nr=398-2F2009&rpp=15#seznam>
- 16 ŠESTÁKOVÁ, Irena a Pavel LUPAČ. *Budovy bez bariér: návrhy a realizace*. 1. vyd. Praha: Grada, 2010, s. 47.
- 17 ZDARILOVÁ, Renata. *Bezbariérové užívání staveb: základní principy přístupnosti v městském inženýrství*. Ostrava: VŠB - Technická univerzita Ostrava, 2012.
- 18 ZDARILOVÁ, Renata. *Bezbariérové užívání staveb: základní principy přístupnosti v městském inženýrství*. Ostrava: VŠB - Technická univerzita Ostrava, 2012.
- 19 *Vyhláška č. 398/2009 Sb., o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb, § 6* [online]. Portál veřejné správy - 2015 © Ministerstvo vnitra [cit. 2015-01-20]. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&nr=398-2F2009&rpp=15#seznam>
- 20 ZDARILOVÁ, Renata. *Navrhování a provádění staveb: Bezbariérové užívání staveb, základní principy přístupnosti*. Praha: ČKAIT, 2007.
- 21 MÁLKOVÁ, Marie. *Přes bariéry* [online]. Centrum pro prezentaci kulturního dědictví © 2007 [cit. 2015-01-25]. Dostupné z: <http://www.emuseum.cz/admin/files/CMH-02-Ing.-Marie-Malkova.pdf>

- 22 ZDARILOVÁ, Renata. *Bezbariérové užívání staveb: základní principy přístupnosti v městském inženýrství*. Ostrava: VŠB - Technická univerzita Ostrava, 2012.
- 23 FISCHER, Joachim a Philipp MEUSER, eds. *Barrierefreie Architektur: Alten- und behindertengerechtes Planen und Bauen im 21. Jahrhundert*. Berlin: Dom Publishers, 2009.

Literatura:

- FISCHER, Joachim a Philipp MEUSER, eds. *Barrierefreie Architektur: Alten- und behindertengerechtes Planen und Bauen im 21. Jahrhundert*. Berlin: Dom Publishers, 2009. 321 s. ISBN 978-3-938666-46-3.
- LIBERDOVÁ, E. *Komunikační potřeby později ohluhaných lidí*. In *Sociální práce*, 2010, roč. 10, č. 4, s. 10 - 11. ISSN 1213-6204.
- Národní rozvojový program mobility pro všechny*. 3. aktual. vyd. Úřad vlády ČR: Praha, 2008, 51 s. ISBN 978-80-87041-53-6.
- Orientační plán rozmištnění budov Magistrátu města Karviné*. In *Karvinský zpravodaj*, roč. 2014, č. 1, s. 5. *Rukověť mapovače*. Praha: Pražská organizace vozíčkářů, 2012, 24 s. ISBN 978-80-01-05194-8.
- SKIBA, Isabella a Rahel ZÜGER. *Basics barrier-free planning*. Basel: Birkhäuser, 2009. 78 s. ISBN 978-3-7643-8959-8.
- ŠESTÁKOVÁ, Irena a Pavel LUPAČ. *Budovy bez bariér: návrhy a realizace*. 1. vyd. Praha: Grada, 2010, 125 s. ISBN 978-80-247-3225-1.
- ZDARILOVÁ, Renata. *Bezbariérové užívání staveb: metodika k vyhlášce č. 398/2009 Sb., o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb*. 1. vyd. Praha: ČKAIT, 2011, 193 s. ISBN 978-80-87438-17-6.
- ZDARILOVÁ, Renata. *Bezbariérové užívání staveb: základní principy přístupnosti v městském inženýrství*. Ostrava: VŠB - Technická univerzita Ostrava, 2012, 152 s. ISBN 978-80-248-2825-1.
- ZDARILOVÁ, Renata. *Navrhování a provádění staveb: Bezbariérové užívání staveb, základní principy přístupnosti*. Praha: ČKAIT, 2007, 60 s. ISBN 978-80-87093-56-6.

Elektronické zdroje:

- ČESKO. *Vyhláška č. 398/2009 Sb., o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb* [online]. Portál veřejné správy - 2015 © Ministerstvo vnitra [cit. 2015-01-20]. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&nr=398-2F2009&rpp=15#seznam>
- ČESKO. *Zákon č. 155/1998 Sb., o komunikačních systémech neslyšících a hluchoslepých osob* [online]. Portál veřejné správy - 2015 © Ministerstvo vnitra [cit. 2015-01-27]. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?page=0&idBiblio=46706&recShow=7&nr=155-2F1998&rpp=15#parCnt>
- ČESKO. *Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu* [online]. Portál veřejné správy - 2015 © Ministerstvo vnitra [cit. 2015-01-20]. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=62549&name=-C3-BAzemn-C3-ADm-20pl-C3-A1nov-C3-A1n-C3-AD&rpp=15#local-content>
- Governance accessibility* [online]. Iniciaiva informatiky pro občany [cit. 2015-01-25]. Dostupné z: <http://www.iiio.cz/portaly/governance-accessibility?print>
- Hmatné úpravy pro nevidomé* [online]. Tyflocentrum Brno, o. p. s. [cit. 2015-01-20]. Dostupné z: <http://bariery.centrumpronevidome.cz/bariery/hmatne.htm>
- Jak funguje online přepis* [online]. © 2012 Transkript online s. r. o. [cit. 2015-02-13]. Dostupné z: <http://transkript.escribe.cz/index.php?clanek=3>
- JIRKŮ, Zdeněk. *Poradna pro bezbariérová řešení Konta Bariéry a ČVUT* [online]. Časopis Múzeš [cit. 2015-01-25]. Dostupné z: <http://www.muzes.cz/poradna-pro-bezbarierova-reseni/poradna-pro-bezbarierova-reseni-konta-bariery-a-cvut/>
- KARÁSEK, Petr. *Prostorová orientace a samostatný pohyb nevidomých* [online]. NIPI ČR, o. s. [cit. 2015-01-20]. Dostupné z: www.nipi.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=200054&id_dokumenty=1045

Kategorizace přístupnosti [online]. 2009–2015 Pražská organizace vozíčkářů [cit. 2015-01-24]. Dostupné z: <http://www.presbariery.cz/napoveda.html>

Manuál pro tvorbu orientačního systému [online]. Středisko pro pomoc studentům se specifickými nároky, naposledy aktualizováno 10. února 2015 [cit. 2015-02-12]. Dostupné z: http://teiresias.muni.cz/download/MU_manual06.pdf

MMR otevřelo výzvu na bezbariérové úpravy budov [online]. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR [cit. 2015-01-27]. Dostupné z: www.mmr.cz/cs/Ministerstvo/Ministerstvo/Pro-media/Tiskove-zpravy/2014/MMR-otevrela-vyzvu-na-bezbarierove-upravy-budov

Národní rozvojový program mobility pro všechny [online]. Vláda ČR 2009–2014 [cit. 2015-01-28]. Dostupné z: www.vlada.cz/cz/ppov/vvzpo/program-mobility/aktualizovane-dokumenty-35320/

Nejčastější problémy stěžující orientaci a samostatný pohyb zrakově postiženým osobám v Brně [online]. Tyflocentrum Brno, o. p. s. [cit. 2015-01-20]. Dostupné z: <http://bariery.centrumpronevidome.cz/bariery/problemy.htm>

NOVÁK, Petr. Informace o paragrafovém znění bezbariérové vyhlášky [online]. NRZP [cit. 2015-01-26]. Dostupné z: <http://www.nrzp.cz/cinnost-v-krajich/akce-v-regionech/432-konference-pristupnost-prostredi-pro-ozp-v-pardubickem-kraji.html>

Podpora pro odstraňování bariér v budovách pro rok 2015 [online]. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR [cit. 2015-01-27]. Dostupné z: www.mmr.cz/cs/Programy-regionu-a-cestovni-ruch/Regionalni-politika/Programy-Dotace/Podpora-pro-odstranovani-barier-v-budovach-pro-%282%29

Popis jednotlivých technických opatření [online]. © 2000 - SONS [cit. 2015-01-20]. Dostupné z: <http://www.brailnet.cz/sons/docs/bariery/mp1/popis.html>

Praha 12 průkopníkem v zavádění nové služby pro osoby se sluchovým postižením [online]. 2015 ©

Pomoc na dvanáctce [cit. 2015-01-29]. Dostupné z: <http://p12.helpnet.cz/aktualne/praha-12-prukopnikem-v-zavadeni-nove-sluzby-pro-osoby-se-slucho-vym-postizenim>

Program mobility Vládního výboru pro zdravotně postižené občany [online]. Vláda ČR 2009–2014 [cit. 2015-01-28]. Dostupné z: www.vlada.cz/cz/ppov/vvzpo/program-mobility/program-mobility-79350/

Průzkum bezbariérové přístupnosti staveb občanské vybavenosti - hodnocení v letech 2004 a 2005 [online]. © 2015 Moravskoslezský kraj [cit. 2015-03-01]. Dostupné z: <http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/cz/pruzkum-bezbarierove-pristupnosti-staveb-obcanske-vybavenosti-10234/>

Představení Transkriptu [online]. Transkript online, s. r. o. [cit. 2015-02-13]. Dostupné z: <http://www.transkript.cz/index.php/o-nas/predstaveni-transkriptu>

PTÁČNÍK, Pavel a Martina KAŠÍKOVÁ. Národní rozvojový program mobility pro všechny [online]. NRZP [cit. 2015-01-26]. Dostupné z: <http://www.nrzp.cz/cinnost-v-krajich/akce-v-regionech/432-konference-pristupnost-prostredi-pro-ozp-v-pardubickem-kraji.html>

RADA, Michal. Governance accessibility - přístupná veřejná správa a veřejné služby [online]. Příspěvek do sborníku konference INSPO 2014 - Helpnet [cit. 2015-01-25]. Dostupné z: www.helpnet.cz/sites/default/files/soubory/down_101453-44033.pdf

RADA, Michal. Nové znění kapitoly 8 do Národního plánu OZP 2015–2020 [online]. Přístupnost informací ve veřejné správě [cit. 2015-01-25]. Dostupné z: <http://webdocuments.site44.com/ga-kapitolanpozp2015/>

Simultánní přepis mluvené řeči [online]. Česká unie neslyšících [cit. 2015-01-27]. Dostupné z: http://prepis.cun.cz/doc/archiv/Letak_Prepis.pdf

Smart Administration [online]. Ministerstvo vnitra České republiky [cit. 2015-01-25]. Dostupné z:

www.smartadministration.cz/clanek/o-smart-administration-smart-administration.aspx

Stát dal na odstranění bariér za devět let 538 mil Kč [online]. 2015 invArena [cit. 2015-01-25]. Dostupné z: <http://www.invarena.cz/?p=18732>

Vládní plán financování Národního rozvojového programu mobility pro všechny na období 2016–2025 [online]. Vláda ČR 2009–2014 [cit. 2015-01-28]. Dostupné z: www.vlada.cz/assets/ppov/vvzpo/program-mobility/Vladni-plan-financovani-NRPM.doc

ZDAŘILOVÁ, Renata. Bezbariérová řešení staveb v oboru městské inženýrství [online]. Stavebnictví, č. 08/08 [cit. 2015-01-26]. Dostupné z: www.casopisstavbnictvi.cz/bezbarierova-reseni-staveb-v-oboru-mestske-inzenyrstvi_N1333

ZDAŘILOVÁ, Renata. Bezbariérové užívání staveb: Metodika k vyhlášce č. 398/2009 Sb., o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb - plný text [online]. Disparity.cz [cit. 2015-01-26]. Dostupné z: www.disparity.cz/data/USR_048_DEFAULT/USB_metodika_bezbarierove_uzivani_staveb_text.pdf

ZDAŘILOVÁ, Renata. Bezbariérové užívání staveb: Metodika k vyhlášce č. 398/2009 Sb., o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb - zkrácený text [online]. Disparity.cz [cit. 2015-01-26]. Dostupné z: www.disparity.cz/data/USR_048_DEFAULT/USB_metodika_bezbarierove_uzivani_staveb_zkracena.pdf

ZDAŘILOVÁ, Renata. Podmínky užívání staveb dopravní infrastruktury osobami s omezenou schopností pohybu a orientace a náležitosti projektové dokumentace [online]. Svaz měst a obcí ČR - © Zdařilová, 2014 [cit. 2015-01-25]. Dostupné z: www.smocr.cz/getFile.aspx?itemID=950695

Autorka je absolventkou CEMI MBA studíes, s. r. o., v Praze, obor Veřejná správa.

Poznátky z praxe

Anketa „Bariéry v plnění oznamovací povinnosti případů násilí na dětech a jejich řešení“

Jana Barvíková

Statistiky soudů, orgánů sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) a policie i vyjádření některých relevantních aktérů shodně naznačují, že případů násilí na dětech v ČR přibývá, přičemž dostupná data představují jen špičku ledovce tohoto problému. Vyjádření odborníků zároveň poukazují na obtížnost identifikace případů násilí na dětech ze strany laické i odborné veřejnosti (pedagogů mateřských a základních škol, lékařů, pracovníků pomáhajících profesí atd.), i následného rozhodování o tom, zda je patřičné případ nebo jen své podezření nahlásit, a jaký postup k tomu zvolit s ohledem na zájmy všech zúčastněných, zejména dítěte, a případné nežádoucí důsledky, které poté mohou nastat, a to jak pro dítě, pro jeho blízké okolí, pro osobu, vůči níž směřuje podezření, tak pro samotného oznamovatele. Situaci významně ovlivňují i množství se sporně mediálně prezentované kauzy. V tomto textu přinášíme stanoviska pěti odborníků různých profesí, které byly osloveny naší anketou, věnovanou bariérám v plnění oznamovací povinnosti případů násilí na dětech a možnostem jejich řešení.

Všechny dotázané odpovídaly na tyto otázky: „Co je podle Vás příčinou toho, že případy násilí na dětech či podezření na ně často vůbec nejsou oznámeny a řešeny? Jak tento problém vnímáte z hlediska své vlastní profese? Co by mohlo pomoci odstranit bariéry, které pracovníci různých odborností při rozpoznávání, oznamování a řešení podnětů násilí na dětech mají? Jaké systémové změny jsou k tomu podle Vás zapotřebí?“

Mgr. Veronika Andrtová, Dětské krizové centrum, Praha 4

1. Příčin může být více, záleží, z jakého úhlu pohledu aktérů se na oznámení díváme:

a) z pohledu laické a odborné veřejnosti
U laické veřejnosti je celá věc spojená s těžkostmi v rozhodování, zda se jedná o jev, který bych měl oznámit (tzn. rozpoznání jevu obecně, např. v rámci fyzického týrání: „je to jen pár modřin, ten lump si to zasloužil“), dále pak komu ho oznámit a jakým způsobem. Lidé často nevědí, že řadu podnětů lze oznámit i anonymně. Roli hrají i jejich vlastní zkušenosti s institucemi - když to oznámím, nikdo s tím nic neudělá, nebo se ještě budu muset zpovídat z toho, že jsem to neoznámil dříve. Vliv mají i obavy z důsledků, pokud se odkryje osoba oznamovatele a dostane se do konfliktu

s osobou, které se oznámení týká (oznamovatel může také nakonec sám čelit trestnímu oznámení pro pomluvu). Svěřili-li se dítě svému okolí, stává se, že mu nebývá uvěřeno - obecně jen málo věříme dětem a jejich sdělením, dokonce si je ani neověřujeme.
Ani u odborné veřejnosti není dostatečně povědomí o tom, že oznamovací povinnost je upravena legislativně - tedy že jako odborník mám v takovém případě nějakou právní odpovědnost. Málokdo z institucí, jako jsou školy, zdravotnická zařízení a další zařízení pro děti, si uvědomuje, že vedle trestněprávních předpisů i ze zákona o sociálně-právní ochraně dětí (viz § 10 odst. 4 a § 6) pro ně vy-